

Денешов над рікою Тетерв'ю, Преображенія Спасителя, отцем Кирилом, любарським ігуменом". Цьому ж ієромонахові був переданий і розташований у володіннях *Острозьких Полонський Святоуспенський монастир*. У 1628 р. Кирило Костянтинівський був протопопом монастирів більшої частини України (Київщини, Волині, Брацлавщини).

Джерела: Архив Юго-Западной России. – Ч. 1. – Т. 10. – С. 313, 527; Бевзо О. А. Львівський літопис і Острозький літописець. – Київ, 1971. – С. 130; Голубев С. Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники. – Киев, 1883. – Т. 1. – С. 313.

Література: Ісаєвич Я., Мицько І. Життя і видавнича діяльність Кирила-Гранквеліона Ставролицького // *Бібліотекознавство та бібліографія*. – Київ, 1982. – С. 53; Малевич А. Тригорський Преображенський монастир Житомирського уезда Волинської губернії. – Почаєв, 1898. – С. 93-94, 96.

Ігор Мицько

Люткович-Телиця Л. Павло-Домжив

(* ? – † між 12.08.1632 і 5.08.1635)

Друкар, культурний діяч. Очевидно, народився на Галичині в дрібношляхетській родині. Наприкінці XVI ст. чи на початку XVII ст. постригся в ченці Києво-Печерської лаври. У 1609 р. виступає активним діячем Віленського братства, соратником *Леонтія Карповича*. Разом з ним друкує "Тренос" *М. Смотрицького*. Щоб уникнути переслідувань за це видання, друкар змушений був утікати з Вільно. Переховувався в Дермані та Острозі. Тоді він міг встановити контакти з деякими острозькими культурними діячами. Простежуються впливи острозького *Часослова* 1612 р. на аналогічні видання Л. Після праці в друкарні Віленського братства стає "мандрівним друкарем". Друкує

свої книги в Угорцях (біля Самбора), потім на Волині – у Четвертні, Луцьку, Чорній.

Література: Ісаєвич Я. Д. Преемники первопечатника. – Москва, 1981. – С. 87; Колосова В. П. Иван Вишенский и Павел Домжив-Люткович // *Федоровские чтения*. 1979. – Москва, 1982. – С. 24-34; Ї ж. Новые данные к биографии Павла Домжив-Лютковича // *Федоровские чтения*. 1982. – Москва, 1987. – С. 115-122; Мицько І. З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 99-100.

Петро Кралюк

“Лямент дому княжат Острозьких...”

(Острог, кінець 1603 – початок 1604)

Назва за титулом: “Ляментъ / домоу княжатъ / Устрѡ^зкихъ на^д зешлы^м с того свѣта / асне усвецонымъ / кнжатемъ Алеѡ^зандромъ^с / Конъстантиновичомъ^с / кнжате^м устрѡскимъ^с / воеводою волински^м”.

Формат: складається із 10 нумерованих аркушів. Рядків 18. Ілюстративне оформлення – титул у рамці із виливних прикрас, гравюра із зображенням хреста на Голгофі і знарядь катування – на зв. ост. арк.

Зміст: титул – арк. [1]; “Нѡ^кгды южъ не усвѣтитъ” – арк. [1] зв.; “Ѱ^н небожчика до жоны” – арк. [2-3]; “До товаришовъ” – арк. [3-4]; “Ѱ^н шца до сыновъ” – арк. [4-6]; “До слоугъ” – арк. [5 зв.-6]; “До вѣсхъ полсполите” – арк. [6-7]; “У томъ, по комъ то^т ламенъ^тъ” – арк. [7-8]; “Ксю^нже Іянъшъ до брата” – арк. [8-9]; герб князів Острозьких – арк. [9 зв.]; “Здавна в домоу моемъ кре^тъ” – арк. [10]; невелика гравюра “Хрест на Голгофі” – арк. [10] зв.

Твір написаний тогочасною українською книжною мовою. Надрукований у Дермані. На титулі стоїть дата 2 грудня 1603 року – день смерті князя *Олександра Костянтино-*

вича *Острозького*. Насправді ж твір з'явився пізніше. Можливо, його вихід був приурочений до дня похорону князя *Олександра*, який відбувся 2 лютого 1604 року. Існує версія, що автором твору був *Д. Наливайко*. "Лямент" належить до поширених у той час творів, які спеціально писалися на смерть тих чи інших осіб, переважно можновладців. У першій частині твору подається умовне звернення князя *Олександра* до дружини, товаришів, синів, слуг, зрештою до всіх посполитих. Далі йде характеристика князя *Олександра*, а завершується твір зверненням його брата *Януша* до нього. "Лямент", очевидно, варто розглядати як зразок поетичних творів, що писалися в ОА. У творі знайшли відображення певні сподівання, які існували в ревнителів православ'я щодо нащадків князя *Олександра*. У творі акцентується увага на тому, що князь *Олександр*, як і його предки, дотримувався православного віровизнання, і це було основним чинником могутності й благополуччя роду. В уявному зверненні князь *Олександр* закликає своїх синів триматися віри предків.

Публікації: Факсиміле. – Rothe H. Láment dómu knjazát ostrozkich: (Lamentatio des Hauses Ostrog): 1603; Text. Übersetzung. Kommentar. Facsimile. – Giessen, 1977; публікація тексту – Rothe H. Die älteste ostslawische Kunstdichtung. 1575-1647. Erster Halbband. – Giessen, 1976. – S. 118-124 (текст); український переклад – Українська поезія: кінець XVI – початок XVI ст. – Київ, 1978. – С. 151-153; Українська поезія XVII ст. – Київ, 1988. – С. 38-42.

Місце зберігання: Унікальний примірник зберігається в Національній бібліотеці Болгарії в Софії.

Каталоги стародруків: В помощь составителям сводного каталога старопечатных изданий кирилловского и глаголического шрифтов: Метод. указания: Славянская кирилловская печатная книжность XV – первой четверти XVII в. / Сост. Ю. А. Лабынцев. – Москва, 1982. – № 13. – С. 24.

Література: Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам'ятки книжкового мистецтва. Каталог стародруків, виданих на Україні. – Львів, 1981. – Кн. I (1574-1700). – С. 33; Ісаєвич Я. Д. Преемники первопечатника. – Москва, 1981. – С. 16; Його ж. Українське

книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів, 2002. – С. 135; Мицько І. З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 126; Соболевский А. И. Две библиографические редкости // Чтения в Историческом обществе Нестора летописца при Киевском ун-те св. Владимира. – 1898. – № 12. – Отд. 2. – Прибавл. – Киев, 1898. – С. 12-18.

*Наталія Бондар,
Петро Кралюк*

Лятош (Лятос) Ян (Latosz (Latos) Jan) (* 1539, м. Краків – † 1608, м. Острог)

Учений-астролог і медик. У джерелах фігурує як Jan Latos, Latonius, Latosinius, Latosinski, Latosz. Закінчив Ягеллонський університет у 1563 р. з ученим ступенем магістра філософії. Із 1565 р. професор Краківської академії. У 1575 р. Л. вступає на медичний факультет Падуанського університету. Після дворічного навчання здобув звання доктора медицини і повернувся до Кракова. У Краківській академії викладав математику і філософію. Одночасно інтенсивно займався астрологічними студіями. У 1580 р. прийнятий членом Товариства докторів медицини Кракова, а в 1582 р. став професором медицини Краківської академії і очолив кафедру медицини, яка була організована у 1565 р. Петром із Познані. У 1583 р. став деканом лікувального відділення Краківської академії. Автор численних праць з астрології та астрономії. Велике значення надавав вивченню ролі астрології у медицині. Вважав, що за розміщенням небесних тіл, планет і зірок можна передбачити поширення хвороб, їх лікування, а також прогнозувати нещастя, врожайність, кількість опадів, зміни погоди, долю окремих індивідів тощо.

Коли у 1582 р. папа Григорій XIII надіслав до Краківської академії новий календар,